

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 8/2015
27.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Горан Мандић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете због дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 9791/10 од 14.10.2010. године, у седници већа одржаној 27.12.2016. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 9791/10 од 14.10.2010. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П 1151/2010 од 16.06.2011. године, допуњеном допунском пресудом од 29.06.2010. године, тужбени захтев је делимично усвојен и обавезана тужена Република Србија да тужиоцу АА из ... исплати 600.000,00 динара на име задовољења, са законском затезном каматом од 16.06.2010. године до исплате, због повреде опште забране дискриминације из члана 1. Протокола 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода извршене од стране ванрасправног кривичног већа Окружног суда у Панчеву, састављеном од председника суда Драгољуба Вујасиновића, као председника већа и судија Недељка Мартиновића и Станке Симоновић, као чланова већа, решењем Кр 259/06 од 20.09.2006. године, тако што је ускратило право тужиоца као окривљеног у том кривичном предмету, иако је знало да су исто право у идентичној правној ствари Окружни суд у Зрењанину правноснажним решењем К 75/04 од 24.01.2005. године и Окружни суд у Новом Саду правноснажним решењем К 590/04 од 01.09.2005. године признали и заштитили трећим окривљеним лицима. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове спора у износу од 46.000,00 динара. Ставом трећим изреке, са вишком тужбеног захтева преко досуђеног износа од 600.000,00 динара до траженог износа од 1.000.000,00 динара, односно за износ од 400.000,00 динара

са траженом каматом, као и у делу тужбеног захтева којим је тражено да суд нареди на трошак Републике Србије објављивање изреке ове пресуде у дневном листу "Вечерње новости" ..., тужбени захтев је одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 9791/10 од 14.10.2010. године, жалба тужене је усвојена и преиначена пресуда Основног суда у Зрењанину П 1151/2010 од 16.06.2010. године, са допунском пресудом истог суда П 1151/2010 од 29.06.2010. године, тако што је одбијен захтев тужиоца АА којим је тражио да суд обавезе тужену Републику Србију да тужиоцу плати 600.000,00 динара на име задовољења, са законском затезном каматом од 16.06.2010. године до исплате, због повреде опште забране дискриминације из члана 1. Протокола бр.12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода извршене од стране ванрасправног кривичног већа Окружног суда у Панчеву, састављеног од Драгољуба Вујасиновића председника већа и судија Недељка Мартиновића и Станке Симоновић, као чланова већа, решењем Кр 259/06 од 20.09.2006. године, тако што је ускратило право тужиоца као окривљеног у кривичном предмету, иако је знало да је исто право у идентичној правној ствари Окружни суд у Зрењанину правноснажним решењем К 75/04 од 24.01.2005. године и Окружни суд у Новом Саду правноснажним решењем К 590/04 од 01.09.2005. године признало и заштитило трећим окривљеним лицима и обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 42.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Решењем Рев 322/11 од 04.10.2012. године Врховни касациони суд је ревизију одбацио као недозвољену, са образложењем да у време настанка штетног догађаја који се тужбом истиче, Закон о забрани дискриминације, као посебан закон, није био донет, па се на дозвољеност ревизије примењују одредбе Закона о парничном поступку, а вредност предмета спора побијаног дела није прелазио ревизиони цензус из члана 394.став 2., који је измењен чланом 38. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку (100.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе).

Одлуком Уж 4971/2010 од 11.03.2015. године, Уставни суд усвојио је уставну жалбу АА и утврдио да је решењем Врховног касационог суда Рев 322/11 од 04.10.2012. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, зајемчено одредбом члана 32.став 1. Устава Републике Србије, док је у преосталом делу уставна жалба одбачена. Ставом другим изреке, поништено је решење Врховног касационог суда Рев 322/11 од 04.10.2012. године и одређено да тај суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 9791/10 од 14.10.2010. године, јер је изостало образложење Врховног касационог суда у односу на битну чињеницу да је тужба поднета у време важења Закона о забрани дискриминације, и ревизија је

изјављена у време његовог важења, а прелазне одредбе поменутог Закона не прописују непримењивање одредбе о допуштености ревизије на материјалноправне односе који су настали пре његовог ступања на снагу.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 399. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепена пресуда садржи довољне и непротивречне разлоге о чињеницама битним за пресуђење, па се неосновано у ревизији тужиоца указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца се пред Окружним судом у Панчеву води кривични поступак због кривичног дела примања мита. Првостепеном пресудом тог суда К 97/09 од 02.06.2008. године тужилац је ослобођен оптужбе, али поступак није правноснажно окончан. Због истог кривичног дела вођени су и поступци против судије Трговинског суда у Зрењанину ББ, као и против судије Окружног суда у Нишу ВВ. У свим предметима је наредбом истражног судије одређен надзор и снимање судија због основа сумње да су извршили кривично дело примања мита из члана 254. КЗ РС. Одлучујући о предлогу тужиоца за издвајање из списка транскрипата разговора, извештаја достављених од стране БИА који у себи садрже аудио записе и видео снимке, Окружни суд у Панчеву је решењем К 162/04 од 20.09.2006. године одбио предлог као неоснован. Ванрасправно кривично веће Окружног суда у Панчеву је одбило предлог тужиоца за укидање решења од 20.09.2006. године, са образложењем да против тог решења тужиоцу није дато право жалбе, јер таква могућност није прописана одредбама ЗКП, као и да је истражни судија био овлашћен да изда наредбу и да је извршење наредбе могло бити поверено Безбедоносно информативној агенцији са којом је СУП Зрењанин у оквиру законских могућности овлашћен да сарађује. Окружни суд у Панчеву је решењем Кв 259/06 од 12.09.2007. године одбацио жалбу тужиоца против решења Окружног суда у Панчеву Кв 259/06 од 30.01.007. године, а Врховни суд Србије је решењем Кж II 759/07 од 26.11.2007. године одбио жалбу тужиоца против решења Окружног суда у Панчеву од 12.09.2007. године. Тужилац је 16.10.2007. године Републичком јавном тужиоцу поднео предлог за заштиту законитости који је одбијен пресудом Врховног суда Србије Кзз 56/05 од 01.07.2005. године. Окружни суд у Зрењанину и Окружни суд у Новом Саду су у предметима против судија ББ из ... и судије ВВ из ... одлучили да издвоје из списка предмета коверте са ознаком "безбедносна информативна агенција", са ознаком „службена тајна, строго поверљиво“, а који садрже компакт диск разговора оптужених и других лица. Жалба јавног тужиоца у тим предметима је одлуком Врховног суда Србије одбијена, са образложењем да истражни судија није био овлашћен да извршење наредбе о прислушкивању и снимању телефонских

разговора повери Безбедносно информативној агенцији, него органима унутрашњих послова, због чега је повређен императивни пропис из члана 233.став 4. ЗКП. Тужилац и његова супруга су због повреде права на поштовање приватног и породичног живота и тајности и неповредивости писама и других средстава општења водили поступак пред Општинским судом у Новом Саду у ком им је правноснажном пресудом досуђена накнада штете и то тужиоцу 500.000,00 динара, а његовој супрузи ГГ 400.000,00 динара.

Првостепени суд је закључио да су у кривичним поступцима вођеним пред Општинским и Окружним судом у Зрењанину, Окружним судом у Новом Саду и Окружним судом у Панчеву судови различито поступали у погледу захтева за издавање из судских списа транскрипата разговора, извештаја БИА са аудио, видео записима и снимцима разговора, да у тужиочевом случају списи прибављени противно одредби члана 232. ЗКП нису издвојени из списка, што је довело до дискриминације прописане Протоколом 12. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. истог Протокола, због чега је тужбени захтев делимично усвојен и тужиоцу досуђено 600.000,00 динара.

Апелациони суд није прихватио становиште првостепеног суда, јер се различито поступање судова на које се тужилац позива заправо своди на тумачење одредбе тада важећих чланова 232.и 233. ЗКП, о томе да ли се извршење наредбе снимања може поверити Безбедносно информативној агенцији или не може, што је од значаја у коначном због примене члана 18.тада важећег ЗКП којим је било прописано да се судске одлуке не могу заснивати на доказима који су по себи и према начину прибављања у супротности са законом, Уставом или међународним правом. Апелациони суд у Новом Саду је закључио да се ради о различитом тумачењу права, а не на неоправданом прављењу разлике које би представљало дискриминацију, а погрешно, односно различито тумачење права не представља ни неправилан, односно незаконит рад органа у смислу члана 172. ЗОО. Апелациони суд је посебно имао у виду чињеницу да кривични поступак који се против тужиоца води, а који представља јединствену целину, није окончан, а различито поступање судова у погледу једног од права окривљеног у једној фази кривичног поступка не представља забрану дискриминације, посебно код чињенице да кривични поступак није окончан и за сада је непознато на којим доказима ће судска одлука кривичног суда бити заснована. Зато је првостепену пресуду преиначио одбијањем тужбеног захтева.

Правилно је другостепени суд закључио да у конкретном случају нема повреде забране дискриминације.

Према члану 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације ("Службени гласник РС" бр. 22/09), који је ступио на снагу 07.04.2009. године (осим одредаба члана 28.-40. које су ступиле на снагу 01.01.2010. године), пре подношења тужбе у овој правној ствари 08.09.2009. године, изрази "дискриминација" и "дискриминаторско поступање" означавају свако неоправдано

прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Према члану 4 став 1. истог Закона, сви су једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства.

Према члану 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода ("Службени лист СЦГ" – међународни уговори број 9/2003, 5/2005, 7/2005, ("Службени гласник РС – међународни уговори" бр. 12/2010, 10/2015), уживање права и слобода предвиђених у овој конвенцији обезбеђује се без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, веза са неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус. Према Протоколу број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, чланом 1. је прописано да се свако право које закон предвиђа остварује без дискриминације по било ком основу, као на пример, полу, раси, боји коже, језику, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националном мањином, имовини, рођењу или другом статусу. Јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима који су поменути у ставу 1.

Према члану 21. став 2. Устава Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 98/2006), свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације. Према ставу 3., забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

У конкретном случају, тужбом се тврди да је дискриминација учињена зато што је у кривичном поступку који се против тужиоца још увек води, одбијен захтев за издвајање одређених доказа из списка, док је у другим, сличним кривичним поступцима, такав захтев усвојен.

Различито поступање кривичних судова у одређеној фази поступка и то у погледу тумачења одредаба о незаконитим доказима, у поступку који није правноснажно окончан, по становишту Врховног касационог суда не представља акт дискриминације, како је дефинисан одредбама Закона о забрани дискриминације, Устава Републике Србије и Европске конвенције.

Нема околности које указују да је према тужиоцу, доношењем негативне одлуке о захтеву за издвајање одређених доказа из списка, неоправдано направљена разлика због његовог личног својства (расе, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима).

Околност да су у спису евентуално постојала решења других окружних судова који су другачије тумачили одредбе о незаконитим доказима у кривичном поступку, како ревидент тврди, не везује кривични суд да у тужиоцевом случају поступи на исти начин и није доказ да је Окружни суд у Панчеву различито поступио у односу на Окружни суд у Новом Саду и Окружни суд у Зрењанину из разлога који се заснивају на личним својствима тужиоца, а не из разлога слободног и независног тумачења и примене права (члан 1. Закона о судијама „Службени гласник РС“ 63/01 са изменама). Суд је независан у поступању, а контрола судских одлука врши се у поступку по жалби. Различно поступање судова у истој чињенично-правној ситуацији представља повреду права странке на правично суђење гарантовано чланом 32. Устава Републике Србије и чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, о чему није надлежан да одлучује Врховни касациони суд, већ Уставни суд Републике Србије. Из списка се ни на који начин не може закључити да су судови тужиоцев захтев за издвајање из списка одбили због његовог личног својства, односно да је процесна одлука о његовом захтеву последица акта дискриминације. Зато је правилно другостепени суд одлучио одбијањем тужбеног захтева.

Неосновани су наводи ревизије да је тужилац дискриминисан изреком судске одлуке, а не погрешним тумачењем права, јер ни сам не наводи која лична својства су основ другачијег одлучивања и зашто сматра да је у односу на њега неоправдано учињена разлика по основу личног својства, а не на основу тумачења права у конкретном случају. Поред наведеног, тврдња о дискриминацији (такође, евентуално неправилном и незаконитом раду органа и повреди права на правично суђење) је и преурањена јер су оспорена процесна решења у одређеној фази судског поступка, а коначна одлука о оптужби против тужиоца није правноснажна (при чему је првостепена пресуда ослобађајућа).

Из наведених разлога, применом члана 405. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић